

NÄR TYSTNADEN FÅR TALA

Om övergreppen barnen inte nämner

”Kan man höra tystnad?” frågar en liten flicka i den sydafrikanska kåkstaden Langa. Tystnad och eget utrymme är sällsynt i de överbefolkade och livliga kåkstäderna. Däremot är det **skrämmande tyst om alla de övergrepp som barn och kvinnor utsätts för** i kåkstadens skjul och gränder. Onämnbare händelser.

AV MARIA SEHLSTRÖM

Personerna på bilden har inget med texten att göra.

VÅR SKRIBENT

Maria Sehström är en svensk tjej som sedan några år tillbaka bor i Sydafrika. Under några månader arbetar hon ideellt på Project Playground i Langa, där hon dagligen möter de barn och ungdomar som organisationen välkomnar. I detta nummer är hon Föräldrar & Barns gästskribent.

Nästa år är det 25 år sedan FN:s Barnkonvention upprättades med syfte att skydda barns rättigheter runt om i världen. Dessvärre brister konventionen på många platser, däribland Langa, och därför existerar Project Playground.

Project Playground, som är en ideell organisation med sin operativa verksamhet belägen i Langa, avser att erbjuda en fristad för barn och ungdomar.

– Här vill vi att barn ska känna sig trygga att uttrycka sig såväl kreativt som känslomässigt, säger Hazel Gocini. Hazel arbetar som kurator på Project Playground och berättar att hon ofta möter barn och ungdomar som upplever svårigheter att kommunicera med sina föräldrar och vuxna i sin närhet.

– Ämnen som sexualitet och kroppens utveckling är speciellt tabubelagda i vår kultur, säger Hazel. Eftersom barn inte känner att de kan prata med sina föräldrar om dessa ämnen så söker de information på annat håll, bland vänner och media. Tyvärr bidrar det ofta till en snedvriden och felaktig syn på sexualitet och mäns och kvinnors roller i samhället. Detta förhållningssätt gör det också väldigt problematiskt för barn som utsatts för övergrepp att våga berätta för sina föräldrar. Tystnaden gör sig åter hörd.

På Project Playground arbetar man mycket med att förändra denna tabubelagda syn på kroppens utveckling och sexualitet. Aimee Jansen arbetar på Project Playground som arbetsterapeut och var med och initierade ett program som idag kallas för Boy Pride och Girl Pride.

– I dessa två grupper pratar vi med ungdomar i 13-14 års åldern om ämnen som berör dem och deras samhälle. Vi pratar om sexualitet och respekt. Framförallt så är vi lyhörda och pratar om de ämnen som vi märker att ungdomarna har behov av att prata om, förklarar Aimee.

För de flesta svenska barn och ungdomar är möjligheten till ett eget rum nästintill en självklarhet. Fler än 7 av 10 barn i Sverige har idag möjligheten att stänga dörren till sitt egna rum. Av utvecklingspsykologiska skäl är det viktigt för barn att få eget utrymme under sina uppväxtår då de utvecklas mycket som individer och formar sin identitet. Denna möjlighet existerar inte för Langas barn. I många hushåll bor det fler än 10 familjemedlemmar i ett och samma rum. Här äter, sover och tvättar de sig. Möjligheten till ett så kallat privatliv är därmed mycket begränsad och även synen på kroppen och nakenhet blir mer godtycklig.

Att man ska respektera sin kropp och aldrig gå med på någonting som man inte själv vill lär vi tidigt våra barn och ungdomar i Sverige. I Langa där det råder hög arbetslöshet och stor fattigdom är denna typ av kroppslig respekt mer uppluckrad.

– Många unga flickor väljer att vara med äldre män för att dessa kan ge dem materiella saker som kläder, smink och alkohol. Saker som de själva inte har råd med och som det finns stor social press på att äga. I utbyte erbjuder flickorna

Se gärna filmen
The House of Fighting Spirits på
www.project-playground.org
om vikten av egentid.

Personerna på bilden har inget med texten att göra.

sina kroppar och det går inte att beskriva det som någonting annat än tragisk prostitution, konstaterar Aimee sorget.

– Vår ambition här på Project Playground är att stärka unga tjejers självförtroende så att de respekterar sig själva och förstår att deras kropp är mer värdefull än en ny mobiltelefon, fortsätter Aimee.

Sydafrika är ett land med ett våldsamt förflutet där sexuellt våld emot barn och kvinnor är vanligt förekommande. Enligt brottsstatistik från landets polismyndighet rapporterades fler än 65 000 sexuella övergrepp till polisen år 2013. Det råder dock ett stort mörkertal när det kommer till sexuellt våld och den egentliga siffran uppskattas vara tio gånger så hög.

Hazel berättar att många barn som utsätts för övergrepp i kåkstaden aldrig berättar vad som inträffat. Förutom skammen de upplever så utförs dessa övergrepp oftast av någon i barnets närhet. Kanske till och med av någon som är inkomsttagare till familjen och de vågar helt enkelt inte riskera att denna person grips så att inkomsten upphör. Ibland vet till och med barnets mor om vad som försiggår men väljer att vara tyst.

Orsakerna till den etablerade våldskulturen och de många övergreppen är många enligt Hazel men fattigdomens frustration, arbetslöshet och missbruk är några av anledningarna. Hazel berättar att det finns hjälp att få efter ett övergrepp men eftersom barnet först måste tråda fram och göra en polisan-

mälan så är de få som kommer i kontakt med de stödorganisationer som finns. Många känner lågt förtroende för polisen och det mottagande som de förväntar sig att få och väljer istället att hålla tyst och försöka glömma.

– När vi här på Project Playground för en tid sedan talade om sexuella övergrepp och vad man kan göra om man råkat ut för någonting liknade så trädde två unga flickor fram. De berättade hur de blivit utsatta för våldtäktsförsök för flera år sedan. När vi talade om det var det första gången som flickorna vågade berätta och jag är glad att de känner ett sådant förtroende, säger Hazel.

– Det är uppenbarligen ett trauma som det fortfarande bär på och någonting som de måste bearbeta.

Det är dock inte bara negativa aspekter med att leva och bo som de flesta familjer gör här, menar Hazel. Många familjer har sunda värderingar som de förmedlar till sina barn. De önskar också mer för sina barn än vad de själva har haft och motiverar dessa att studera och bidra till positiv förändring i samhället.

Project Playground är övertygade om att nyckeln till att förändra ett samhälle och de normer som råder är utbildning. Ju fler som utbildar sig och bidrar till minskad arbetslöshet och större kunskaps-spridning desto snabbare kan vi skapa ett samhälle att vara stolta för istället för rädda i. Ett samhälle där unga flickor och pojkar kan växa upp och respektera sig själva och varandra. Det kommer förhoppningsvis också vara slutet på övergreppens tystnad. ✿

» Vi pratar om sexualitet och respekt. Framförallt så är vi lyhörda och pratar om de ämnen som vi märker att ungdomarna har behov av att prata om,«